

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

ויסודות האמונה לרמב"ם

כח האמונה - הכרת מציאות מעבר לגדרי החושים והחכמה

נחמד. הכרת מציאות שמעבר לגדרי חושים, ושורשם שהוא מחשבה, חכמה, הכרה זו מונחת בכח שנקרא "אמונה". לכן דייקא האמונה יכולה להכיר את הבורא, שעליו נאמר "לית מחשבה תפיסא ביה כלל" (תיקונים, הקדמה אחרת, יז ע"א). חמשת החושים ושורשם במחשבת המח, יכולים להכיר רק מדרגה שהמחשבה תפיסא ביה, אולם להכיר דבר שהמחשבה לא תפיסה ביה, שזהו הוא יתברך שמו, אין כח הכרה במציאותו רק מכח האמונה.

להלן יתבאר שכח הכרת האמונה הוא לא רק הכרה בבורא, אלא הוא גם הכרה בנבראים. שהרי לשון הרמב"ם: "היסוד הראשון להאמין מציאות הבורא יתברך והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות, הוא עילת מציאות הנמצאים כולם, בו קיום מציאותם, וממנו קיומם". ישנה הכרה בנבראים עצמם במערכת חמשת החושים, ישנה הכרה בנבראים עצמם במדרגת שורש חמשת החושים, חכמה, מחשבה, מצד ששורש היות כל הנבראים תחילתם חכמה, "כלם בחכמה עשית" (תהלים קד). וישנה הכרה בנבראים מכח אמונה, שזו בעצם ההכרה בנבראים שמשלת מהכרת הבורא. זו סוגיא שתבאר בעז"ה בהמשך.

א"כ, שורש השורשים שנתבאר - הכרת האמונה. כח האמונה עניינו הכרת המציאות, כח בנפש שמכיר מציאות, מציאות שאינה רק בגדרי חכמה. ולכן האמונה יכולה להכיר את מי שאמר והיה עולם.

אמונת שוא - עניינה

כעת נבאר מהי אמונה של שקר, אמונת שוא. יש אמונת אמת ויש אמונת שקר. כל דבר שהקב"ה ברא בעולמו זה לעומת זה בראו, טוב לעומת רע, אזי כשם שיש אמונה דקדושה ישנה גם אמונה שאינה של קדושה. ונבאר מהי כוונת הדבר אמונה שאינה של קדושה. כמו שנתבאר, כל הגדרתה של אמונה זהו מה שהאדם תופס תפיסה של מציאות מכח האמונה. אם האדם מאמין והוא לא תופס את הדבר כמציאות, זהו בעצם מחשבה בעלמא. הדבר דומה לאדם אומר שיש כאן שולחן ואין כאן שולחן, זהו דבר שקר.

אמונה שהאדם מאמין והוא לא חש את המציאות של מה שהוא מאמין, לא חל על זה אפילו שם אמונה. אם הוא מאמין בדבר והוא לא חש אותו, הוא לא בעצם מאמין, זה מילות שוא, זה לא קיים, הוא אמנם אומר, אבל זה לא קיים. הגדרת המושג שנקרא אמונה, כלומר, שהאדם מתחבר למציאות של אותו דבר מכח התפיסה שנקראת אמונה. האמונה השורשית, זוהי אותה אמונה שהאדם מאמין במציאות הבורא יתברך שמו, ובלשון היותר דקה, הוא מאמין במציאות, ואין מציאות אלא הוא יתברך שמו. זוהי ההגדרה המדויקת.

כח האמונה יכול גם להשתלשל למטה. כגון ראובן שמספר לשמעון שהוא היה במקום פלוני וראה שם דבר אלמוני, ושמעון מאמין לאותו דבר שאמר לו ראובן.

אם נשאל את שמעון האם הדבר היה שם, הוא יאמר: "כן". ואם נשאלו "מהיכן אתה יודע", הוא יענה: "ראובן אמר לי, אני מאמין לו". אם הוא מאמין בלבד והוא לא מכיר את הדבר בחוש, כמעט ואין לזה שום שייכות לאמונה. אבל אם הוא מאמין שהדבר קיים, והוא יכול לחוות את אותו

דבר מכח האמונה שהוא מאמין שהדבר קיים, אזי זה יוצר לו חיבור לתפיסה שנקראת אמונה.

ניתן משל להמחשת הדברים. אדם מגיע היום להר סיני, והוא מאמין לדברי תורה ולדברי חז"ל שבהר סיני היה מתן תורה. הרי הוא לא רואה את מתן תורה, אלא הוא מאמין שכאן זה היה. אם מכח האמונה הזו הוא יכול לחוות את הארת מתן תורה שהייתה שם, אזי האמונה מחברת אותו לאותה מציאות. זו לא האמונה השורשית, כי זו לא האמונה בעצם של המציאות, אבל זה אמונה תחתונה, בתנועה של המציאות.

לעומת כך, אמונת שוא עניינה, שהאדם מאמין בדבר שאינו קיים והוא יכול לחוות אותו. הכיצד, ע"י שהוא מתחבר אליו בדמיון. אם הוא לא חווה את אותו דבר זה לא אמונת שוא, זה אינו כלום אלא מילים בעלמא. אם הוא חווה את אותה מציאות, יש על זה כבר שם מסוים של אמונה.

כל דבר בבריאה חייב להיות שיהיה במערכת שנקראת חוש. בעומק זה נקרא "משיח", משיח מגלה שכל דבר יש בו חוש, על שם כן הוא נקרא משיח, שהוא מגלה כל דבר חושי. לא רק את החומר התחתון החושי, שזה בני אדם מכירים היטב כאן בעולם, אלא כל הקומה כולה הופכת להיות חושית, גלויה, אלו הם חיים אמתיים. יש מדרגות באמונה החושית, אבל אם הדבר אין בו שום חוש, אז בעצם הוא רחוק לגמרי מהאמת. ככל שהדבר יותר חושי הוא יותר קרוב לאמת, והאדם כל הזמן צריך לעמול ולברר שהחוש שלו הולך וגדל, זה צורת חיים אמיתית.

■ המשך בע"ה שבוע הבא - מסדרת דע את אמונתך_001

הגדרת מהות האמונה והגדרת מציאות (שלוש עשרה העיקרים

לרמב"ם) בקול הלשון 3<2

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

נוכיר את תמצית הדברים שנתבארו בדברי ר"א בן הרמב"ם. נתבאר שיש התבודדות חיצונית והתבודדות פנימית, ההתבודדות החיצונית היא לילך רחוק מיישוב בני אדם, כמו שהוא ירחיב להלן בס"ד במקורות מדרכי אבותינו ורבותינו. ההתבודדות הפנימית בנויה על ניתוק מן החוץ, כניסה לפנים, והתקשרות לא-ל חי. ולצורך כך הוא העמיד את סדר הדברים בקצרה, שההתבודדות הפנימית בנויה על ביטול של חלק המרגיש שהוא המתחבר לעולם, הרחקת החלק הדוחף הפנימי שדוחף אותו מהפנים לחוץ, והפנייתו מחוץ לפנים, ומפנים ליותר פנים, כמו שנתבאר. הדבקות בחלק השכלי שלמעלה מן המעשה ומההרגשה, שכח המחשבה אינה כבולה למקום שבו היא נמצאת, ועל-ידי-כן היא מתבודדת, כי הוא לא נמצאת בעולם אלא היא הולכת למקומה שלה עד שורשה ששם כל אחד יחידי ואין דומה לו, ובזה הוא מתבודד כי אין אף אחד דומה לו. ויתר על כן הוא הוסיף את הפעלת החלק הדמיוני, להשתמש בו כחלק מנקודת הקומה של ההתבודדות, מחמת שהדמיון הוא כח שבוקע את הגבולות ומוציא את האדם מגדרי גבולותיו - למעלה מכך.

קצת הוא יביא את המקורות לסדר הדברים שהוא ביאר.

ועל פניו הלב והמחשבה מכל דבר זולתו יתעלה אמר אסף (שם): "כלה שארי ולבבי". ועל הרחקת החלק הדוחף מכל מה שחוצה לו אמר (שם שם, כ"ה): "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ". ועל הטיית החלק הדוחף בשלמותו כלפיו יתעלה אמר ישעיה (כ"ו, ח'-ט'): "לשמך ולזכרך תאות-נפש. נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך", ואמר דוד (תהלים ס"ג, ב'): "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי וכו'." ועוד אמר (שם, ט'): "דבקה נפשי אחרך וכו'."

נבאר ענין "כלה שארי ולבבי". "כלה" הוא מלשון כלות הנפש לאלוהי-ם. כלומר, שכח הדוחף איננו דוחפו לחוץ אלא דוחפו לשורשו. ונבין עומקם של דברים, דבר הנמצא חוץ לאדם, כאשר כח הדוחף דוחפו חוצה לו, הגדרת הדחף באופן זה הוא שדוחפו לקנות דברים בחוץ. זה נקרא 'קין', שהוא דוחפו לקנין מה שנמצא בחוץ - מלאה הארץ קנינך" (תהלים קד), מה שנמצא בחוץ הגדרתו שהוא קנוי לאדם. ממונו של אדם זה לא הוא עצמו, אלא זהו התפשטותו, וזה מוגדר קניינו. זוהי מדרגת 'קין'. לעומתו זאת יש את מדרגת 'הבל', שכאשר כח הדוחף דוחפו לפנים, לשורשו, האדם איננו קונה את שורשו אלא מתחבר לשורשו ומתבטל לשורשו, וזה נקרא 'הבל', ביטול. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא- מתוך סדרת

שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'" מרבינו אברהם בן הרמב"ם

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

על כל פנים זמן מועט,

מבואר כאן בדברי הנפה"ח ששיעור הזמן שהאדם צריך להתיישב קודם שיתחיל, זהו - "על כל פנים זמן מועט".

להלן בפרק ז' הוא כותב לשון של "זמן מועט", ואילו כאן בפרקין הלשון הוא "על כל פנים זמן מועט", הרי שבמשמעות לשונו כאן משמע שצריך להתיישב לפחות זמן מועט.

ידועים מאד דברי הנפה"ח ברוח חיים (פ"א מ"א, הובא בליקוטי מאמרים י"ט) על דברי הגמ' בשבת ששיעור הזמן שהאדם צריך להקדיש ליראת שמים, זהו זמן של קב חומטין ביחס לכור, ושיעורו חלק אחד ממאה שמונים. ומצד כך, רבים מהמחברים בני זמננו למדו ששיטת הנפה"ח הוא שהזמן הראוי לדבר הוא כשיעור שהוזכר שם ש"בכור תורה די קב יראה, והוא ערך חלק ק"פ, ו[היינו ש]לערך בט"ו שעות תורה די בה' מינוטין יראה".

אבל אליבא דאמת, שיעור הזמן המבואר שם ברוח חיים, זהו ביחס לתע-רובת ב'תוך כדי הלימוד, כמו שיתבאר מיד להלן (בפרק ז') שגם בשעה שהאדם עוסק בדברי תורה עצמם, על מנת שלא תחלש היראת שמים מליבו אז הוא צריך תוך כדי הדברי תורה עצמם "להפסיק זמן מועט וכו' להתבונן מחדש עוד מעט ביראת שמים". ואת הזמן הזה, המשילה הגמ' לתערובת בשיעור של קב חומטין ביחס לכור, השיעור הזה א"כ נאמר ביחס לתערובת 'תוך כדי' זמן הלימוד עצמו כמו שיתבאר להלן.

מה שאין כן בפרקין הכא, תחילת פרק ו', הנפה"ח מדבר בשיעור שראוי לאדם 'קודם' שהוא מתחיל ללמוד תורה!! ולכן כאן השיעור הוא לא בשיעור של קב חומטין לכור, דהיינו אחד חלקי מאה שמונים, אלא השי-עור הוא "על כל פנים זמן מועט", כלומר לכל הפחות זמן מועט.

ובעומק א"כ מה הוא השיעור הראוי קודם שמתחיל לימודו? באמת שיעור זה משתנה מאדם לאדם כפי מדרגתו דיליה. שכפי שיעור הזמן שנצרך לו על מנת שיוכל לקיים את מה שיתבאר מיד להלן בדברי הנפה"ח, דהיינו על מנת להגיע ל"יראת ה' טהורה בטהרת הלב, להתוודות על חטאתו מעומקא דליבא וכו' ולכוון להתדבק בלימודו בו בתורה בו בהקב"ה", כך הוא השיעור שראוי לו לכל אדם ואדם!!

ועל אף שכל עוד נמצא האדם במדרגה שאם הוא יזמן את עצמו למדרגה הזו יקח לו שעות רבות להכין עצמו, אז ודאי שהוא עדיין לאו בר הכי לע-שות את אותה עבודה! אולם לאחר שהאדם מזדכך בשיעור גדול, ומכאן ואילך הוא עומד להכין את עצמו לדברי תורה, אזי שיעור הזמן שיצטרך עבור ההכנה זהו באופן שלאחר שהוא יגמור את הכנתו, הוא באמת יהיה מוכן למדרגת תורה!!

ולכן נאמר כאן דייקא בלשון הנפה"ח על כל פנים זמן מועט, כלומר שלא ימלט שצריך זמן מועט, אלא שכמה זמן כן נצרך? אין לזה גדר של שיעור ברור, כי השיעור שנתבאר ברוח חיים הינו רק ביחס לתערובת תוך כדי זמן הלימוד, ואילו לפני זמן הלימוד לא נתבאר להדיא בדברי הנפה"ח כמה הוא זמן שיעור ההכנה הראוי! ■ המשך בשבוע הבא- מתוך קובץ שיעורים על

ספר נפש החיים שער ד'

אות יד'

יד) אמר השכל: היסוד הראשון שעליו עומד כל הבנין, הוא, שרצה הרצון העליון שיהיה האדם משלים את עצמו ואת כל הנברא בשבילו, וזה עצמו יהיה זכותו ושכרו. וזה עצמו יהיה זכותו ושכרו, זכותו - לפי שנמצא שהוא מתעסק ויגע להשיג השלימות הזה, וכשישיגהו - יהיה נהנה רק מיגיע כפיו וחלקו מכל עמלו. שכרו - שהרי סוף סוף הוא יהיה המושלם, והיה מתענג בטובה לנצח נצחים.

כאן מתחיל הרמח"ל להסביר את המהות הפנימית של הבריאה. כמו שהדגשנו, כמעט כולנו יודעים את את כל ההגדרות החיצוניות, אולם ההבנה הפנימית - תתבאר כאן בס"ד.

היסוד הראשון, הרי כל דבר בנוי בצורה של בנין ויסודות, מהו היסוד הראשון שעליו נבנית כל הבריאה כולה. אם היו שואלים אותנו מהו היסוד הראשון שעליו נבנית כל הבריאה כולה, תשובתנו הייתה: "קיום תורה ומצוות". אולם הרמח"ל מגדיר יסוד אחר לגמרי, היסוד שעליו עומד כל הבנין הוא: **שרצה הרצון העליון שיהיה האדם משלים את עצמו ואת כל הנברא בשבילו.**

נבאר מהו יסוד הבריאה. במטבע הברכה אומרים: "בורא נפשות רבות וחסרונן". ויש לבאר מהי כוונת הדבר "נפשות רבות וחסרונן", האם הכוונה שחסר לאדם מאתיים זו ויש לו רק קצ"ט, והוא נקרא עני ויכול ליטול מהצדקה. הרי הרמח"ל אומר שזהו יסוד הבריאה. בהשקפה ראשונה חושבים, כיצד זה משתייך ליסוד הבריאה, האמנם יש כאן איזה פרט בבריאה, "בורא נפשות רבות וחסרונן" - "להחיות בהם נפש כל חיי" על מנת להשלים את חסרונן, אולם היכן יש כאן יסוד שעליו בנויה כל הבריאה כולה.

כמו שנתבאר לעיל, היסוד שעליו בנוי כל הבריאה כולה צריך התבוננות, צריך עיון הרבה להבינו. ובתחילה, גם כאשר שומעים אותו הוא עדיין לא נקלט במעמקי השכל, וקל וחומר במעמקי הלב, מהו היסוד שעליו מדברים כאן. אולי מבינים אותו כדבר חשוב, אבל לא רואים אותו כי-סוד שכל הבנין בנוי עליו.

נבאר בלשון קצרה מהו היסוד שעליו בנויה כל הבריאה כולה. בורא עולם יתברך שמו כביכול אין סוף, לא חסר בו כלום, והוא ברא נבראים. היסוד הראשון במושג שנתקרא "נברא", הנברא יסודו חסר, זה נקרא "נברא". האין סוף שלם בכל מיני שלמויות, מהו נברא - חסר, יסודו מציאות חסרה. זוהי התפיסה שנקראת נברא.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "דעת תבונות"

פרק ג' | כח הציור

ובדקות יותר נבין לפי"ז, שמי שכח הסדר שבחכמה חלש אצלו, כמעט בהכרח שכח הציור שלו אינו מחובר לחכמה באופן הנכון, אלא הוא כח ציור לעצמו, וברוב המקרים הוא גם יפול למדמה שהוזכר. אבל מי שכח הסדר שלו בחכמה חזק, אז יש לו את שורש כח הציור שמתגלה בצורה המדוייקת שבו.

רוב בני האדם משתמשים בחלקם של דברים אלו בנעלמות ובלי מודעות. כאשר ישנו סדר בדברים, אזי כל אדם ואדם צריך כמובן לבחון את נפשו להיכן היא נוטה יותר, הן מה שהיא נוטה מצד נקודת ההרגל והקלקול, והן במה שהיא נוטה מצד שורשו וחלקו שלו.

כמובן שיש בני אדם שמטבעם כח הציור שלהם חזק יותר, ויש בני אדם שכח המחשבה שלהם חזק יותר. אבל העמדנו בס"ד תמונה כללית לסדר החיים בצורת לימודו של האדם:

יש את החכמה, יש את הסדר שבחכמה, ואז יש ציור מבורר מכח הסדר ומעמקי החכמה. ואז כח המדמה משתעבד לדברים, ואז יש הפקעה של היצר הרע. ועל זה בעומק נאמר (קידושין ל'): "בני, אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש". המנוול זה היצה"ר שבכח המדמה, ומשכחו לבית המדרש זה לימוד התורה במעמקים כפי מהלך הדברים שנתבאר כעת. אלו הם תמצית הדברים של סדר הלימוד עם כח הציור שבנפש, ועם שורשו שהוא כח הסדר שבחכמה שהתלבשותו והתפשטותו הוא כח הציור בפועל.

פרק ד' | כח ההתבוננות

בפרק הקודם, עסקנו בס"ד בכח הציור שבבינה אשר בנפש האדם, בסדר עלייתו מקטנות לגדלות. עתה נעסוק בשלב הבא, שהוא כח ההתבוננות - כח התבונה, ובכללות יותר בחכמה ובינה.

ג' מערכות של חכמה ובינה

כידוע בדברי רבותינו, בחכמה והבינה שבאדם ישנן ג' מערכות: יש את החכמה והתבונה שבמדרגה התחתונה. יש את החכמה והתבונה שבמדרגה האמצעית. ויש את החכמה והבינה שבמדרגה העליונה,

תחילה נסביר ג' מערכות אלו בלשון קצרה, מהמדרגה התחתונה למדרגה העליונה. במערכה התחתונה, כח החכמה הוא כח הכללות שבאדם - תפיסת כללות. ולעומתו כח התבונה שבמערכה התחתונה, זו תפיסה של פרטים, עוד פרט ועוד פרט אך כל פרט עומד לעצמו.

במערכה האמצעית, כח החכמה הוא המבואר בחז"ל "חכמה - מה שקיבל מרבו", ולעומתו הבינה שהיא תבונה זה מה שמבין דבר מתוך דבר מעצמו. ובמערכה העליונה, כח החכמה הוא ראיית דבר אחד - "כולם נסקרים בסקירה אחת". וכח הבינה זו תפיסת כללות כל הפרטים בכל חלקיהם והתקשרותם בכח הכולל של החכמה.

אלו הם בקצרה ממש ג' המערכות שיש באדם. מכאן ואילך נבאר אותם בס"ד, ובפרק זה נתחיל ונעסוק בחכמה והתבונה שבמערכה התחתונה, לפי שכך סדר גדילתו של האדם מלמטה למעלה.

אבד | ראשית גוים עמלק

כתיב (במדבר כד, כ) ראשית גוים עמלק, ואחריתו עדי אבד. ועיין רש"י הירש (שם), הוא ילך בדרכו עד שיהיה בגדר "אובד" מכל הבחינות, אפילו זכרו ישתכח מלב הבריות. והבן שכל הנבראים בכלל ומחטא אדה"ר בפרט, מורכבים מטוב ורע. והתכלית בירור חלקי הטוב שבהם וכילוי חלקי הרע שבהם. משא"כ עמלק כל היותו אינו אלא לכליון, אבדון, תמחה את זכר עמלק. כי בשורש הבריאה יש כח חיוב וכח שלילה. ויסוד היותו ומהותו של עמלק מכח השלילה, ועצם כח השלילה הוא הוא עצם היותו. ולכך דינו אבדון. ובדקות עמלק ראשית גוים, אב, ואחריתו אבד. אב-ד. כילוי מראשית לאחרית. זאת ועוד. כל דבר שהיה ונסתלק ונאבד נשאר ממנו רושם, רשימו. ולכך אין גדרו אבדון גמור, אולם בעמלק ישנו אבדון מוחלט, אובדנו אף של הרשימו. וכאשר זה נעשה בציוור של נפש, אזי "אפילו זכרו ישתכח מלב הבריות".

וכתיב (שמות יז, ח) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. והבן שיש אבדה גמורה ויש תחלת אבדה. ותחלת אבדה היא אחיזה רפויה בדבר. וזהו רפידים, רפו ידיהם מן התורה. ועל תחלת מדרגה זו של אבדה חל כחו של עמלק בישראל. כי כל היותו אינו אלא אבדה, ולכך חל במקום שורש לאבידה. וכתיב (במדבר יג, כט) עמלק יושב בארץ הנגב. נגב מלשון מנוגבת מן המים. והשורש לכך שנאמר יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, ונאבדו המים ממקומם. אולם כאשר יש במקום מים ומסתלקים נשאר לחלוותי בבחינת טופי ע"מ להטפיה וכו'. אולם כאשר מנגבים את הדבר נסתלק אף הרושם של המים. וזהו עמלק, כנ"ל, סילוק הרושם. ולכך עמלק יושב בארץ הנגב דייקא.

והנה כשם שיש את עצם ישראל כן יש את הרושם של ישראל, והוא בחינת גרים, ושורשם גר ראשון יתרו, הנקרא קיני. וזהו הממוצע בין ישראל לעמלק, ומשם יונק חיותו ונקרא ראשית גוים עמלק, כי יונק את ראשיתו מישראל ע"י גרים בחינת רושם. וכאשר מסירים רושם זה, זה שורש כילויו. ולכך כתיב (שמואל-א, טו, י) ויאמר שאול אל הקיני, לכו סורו רדו מתוך עמלק וגו', ויסר קיני מתוך עמלק. ויך שאול את עמלק. כי נעקר שורש חיותו.

פרק ב' | קשר חיצוני ופנימי רצונות הנפש

ולכן אם האדם מזהה את עצמו עם רצונותיו הרי שהקשר שלו עם עצמו הוא קשר חיצוני - קשר ללבושים שלו שהם הרצונות המשתנים. והן אמת הדבר שביחס לקשר היותר חיצוני שהוא הקשר עם הגוף הקשר למערכת הרצונות הוא קשר יותר פנימי אבל הוא לא העולם הפנימי העצמי.

התבאר א"כ עד כאן: שהקשר של האדם עם גופו הוא וודאי קשר לדבר שחוץ לאדם כי הגוף הוא לא האני שבאדם, וגם הקשר למערכת הרצונות של האדם זהו קשר חיצוני, על אף שביחס לגוף הם דבר פנימי כי הם רצונות הנפש אבל הם לא עצמיות ופנימיות הנפש אלא לבושי הנפש.

כעת נסביר מהו הקשר של האדם עם עצמיותו בעולם הפנימי שהוא הקשר הפנימי היסודי, אך נקדים ונאמר שבעולם הפנימי ישנם הרבה רבדים יותר ויותר פנימיים, עד שמגיעים לרובד הפנימי ביותר שהוא עצם הוויית האדם, אולם כעת נתחיל מהשלב הקרוב יותר לנפשות.

תכונות הנפש

אמרו חז"ל: "כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות". להודיע שאין שום אדם הדומה לחבירו! לכל אדם ואדם יש את פרצופו המיוחד לו, את דעותיו המיוחדות לו, ותכונות הנפש השונות משאר בני אדם ומיוחדות רק לו. וכמו שאמרו חז"ל "לפיכך נברא האדם יחידי". ואין הכוונה רק שבתחילת היצירה נברא אדם הראשון לבדו ולאחר מכן נוספו בני"א, אלא עומק העניין הוא שאפילו שיש בעולם המון בריות לאין תכלית יותר משמונה מיליארד בני אדם, לכל אחד ואחד יש עולם פרטי לעצמו שבו הוא ייחודי ובו תמיד יישאר ייחודי!

כאמור חלק מהייחודיות של האדם מתגלית בתכונות נפשו, לכל אחד יש את תכונות הנפש הפנימיות המיוחדות לו, ותכונות הנפש הפנימיות הללו הם עצמיות ובלתי משתנות! הם יסודי נפשו! למרות שאפשר לשנות את האיזון והיחסיות של כל תכונה עם שאר התכונות וכן אופן ורמת הגילוי של כל תכונה יכולה להשתנות וזוהי באמת עבודת האדם לגלות יותר ויותר את תכונות נפשו ולאזן ביניהם, אבל עצם תכונות הנפש הם דבר שאינו בר שינוי. א"כ כשאנו מדברים על קשר עצמי פנימי של האדם לעצמו הדוגמא היסודית לכך אלו הם תכונות הנפש. אדם שמכיר את תכונות נפשו ושמח בחלק שלו אזי מתוכם הוא נקשר לעצמו וזהו קשר של האדם לעצמו שהוא קשר פנימי ולא חיצוני.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.

אבד | ואבדתם כל משכיותם

כתיב (במדבר לג, נב) ואבדתם כל משכיותם. ואמרו במדרש הגדול, צוה אותם לאבד שבעה עמים, ולאבד ע"ז שלהן ומשמשיה ובתים העשוין לה, שנאמר ואבדתם את משכיותם. ומעין כך כתיב (דברים יב, ב) אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים. ויתר על כן כתיב (שם ג) ופסלי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא.

והבן, שנודע שתחלה היה אור א"ס ממלא את הכל, וכשעלה ברצונו לברוא את עולמו סלק אורו לצדדים ונעשה חלל. וסילוק זה הוא שורש לכפירה, שח"ו אין אין סוף. ואולם לא נסתלק אורו לגמרי אלא נשאר רושם של אור. ורושם זה אין מתראה בגילוי כרושם של א"ס. ולכך נראה שהתחלה הוא הרושם, וזהו שורש של ע"ז שמראה עצמו כראשית.

והנה לאחר שסלק אורו, חזר והמשיך אורו לתוך למקום החלל ע"י קו כעין צינור. ובתוכו נמשך אור א"ס. וזה לעומת זה נקרא משכיותם, אותיות משך-יתום. והוא ע"ז שמראה עצמו מקור המשכה ללא גילוי המקור האמתי א"ס, והרי זו המשכה ללא מקור, כעין בן יתום ללא אב, שמתגלה הויתו של בן שנמשך מן עליון ממנו אולם לא נגלה אביו.

ואח"כ נעשה מן אור זה צורת אדם דקדושה. ולעומתו יש אדם בליעל, והוא השורש לעובדי ע"ז ואינו רק אדם שעובד ע"ז, אלא שורשו באדם בליעל כנ"ל. ואח"כ בנה עולמות והחריבן. וכח בנינים אלו הם שורש לבית ע"ז שיש דין להחריבם. כלומר גלגלות את מקורם בבונה עולמות ומחריבן.

ויתר על כן נודע בצורת עולם מוגדר הדבר בונה עולמות ומחריבן. ובצורת זמן היה הדבר מ"ז באלול עד כ"ד שבנו. ובצורת נפש אלו הם ז' מלכי אדום שמלכו ומתו. וז' מלכים אלו הם השורש לז' אומות. כי עשו שורש לע' אומות. עשו - ע-שו. ובפרטות ז' מלכים שלו שורש לז' עמים. ולכך צוה הוא ית"ש לאבד שבעה עמים, כשם שצוה לאבד בתי ע"ז, כי שורשם אחד, כנ"ל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי

הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

שלח | ב-ע

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו. עקב, עב-ק. הנה נודע שם הויה, יש בו ד' אופני מילוי, והראשון בהם כאשר ממלאים יוד, הי, ויו, הי, עולה ע"ב, לשון עיבוי. כי שם הויה עצם, והמילוי עיבוי. והוא השורש לשם בן ע"ב אותיות, היוצא מן הפסוק, ויסע, ויבא, ויט, כנודע. וכל אלו שיש אותיות ע"ב בשמם, כגון יעקב, עב-קי, בעז, עב-ז, עמינדב, עב-מינד, עבדיה, עב-דיה, ינקיתם משם זה.

ושורש עיבוי זה הוא השורש לכה עיבוי של רע, כי עצם מילוי אותיות שורשם בשורש לרע, כנודע, מילוי גימט' אלקים, והוא שורש לאלהים אחרים. ובפרטות תחילת כל המילויים, מילוי שם הויה ביודיו ע"ב. ושורש הרע נקרא עקרב קשה מנחש כמ"ש בברכות (שכרוך על עקבו מפסיק). עקרב, עב-קר. עביות היוצרת קרירות, שורש לעמלק "אשר קר".

ונודע שמדרגת נפש, שורש הרע הוא בחינת ערב רב. ערב עב-ר. מלשון עב רע. ועמלק אחד מן ה' מיני ערב רב, ונודע שערב רב גימט' דעת, דעת דקלקול, והוא בחינת בלעם, יודעי דעת עליון. בלעם עב-מל. ושורש קלקול זה נתגלה באכילה מעץ הדעת טוב ורע. ושם נתקלל אדה"ר וחוה, בעצבות. בעצבון תאכלנה, הרבה ארבה עצבונך וגו'. עצב, עב-צ. כי החטא יוצר עיבוי. ולחד מ"ד עץ שאכל ממנו אדה"ר ענבים היה, ענב, עב-ן. ואילו אכל מעץ החיים היה דבק במדרגת מים חיים, נביעה. נבע, עב-ן. היפך ענב, נבע. עץ הדעת, ענב, עץ החיים, נבע.

ופעולת החטא נקראת עבירה, עב-ר. וע"י אכילתו דבק בתועבה, תעב, ת-עב. ומתולדת החטא שנפל ממדרגת בן, שהרי היה יוצר כפיו של הקב"ה, למדרגת עבד. עבד, עב-ד. ואז נעזב ממנו ית"ש ונתגרש מג"ע. עזב, עב-ז. והבן שעצם העביות הוא גופא העזיבה. ואילו זכה והיה אכילתו מעץ החיים, היה אז בבחינת צדיק אכל לשבע נפשו, שבע, עב-ש עביות דקדושה, כנ"ל. אולם כאשר אכל מעץ הדעת, דבק בקלקול במדרגת בטן רשעים תחסר, בחינת רעב, עב-ר. ונ' פילה זו היא בבחינת ירידה ממדרגת הנהגה ניסית, להנהגת הטבע, טבע, עב-ט. כי הנהגת הטבע היא עביות, שנראה כהנהגה כללית, ואין ניכר הנהגת השגחה פרטית, שהיא הנהגה של דקות.

וע"י נפילתו זו נפל ממדרגת אדם דקדושה למדרגת אדם בליעל, כי ביום מת-גלה הראות והדקות, ובלילה נגלה העביות. ולכך העננים המסתירים את האור ונראה כעין לילה נקראים עבים, לשון עביות. ואצל כל אדם יש מקום שהוא בבחינת בליעל, בלי-עול, והוא העקב, עב-ק, מקום שאדם לא חלי ולא מרגיש לרוב עביותו. ואת עביות זו בא יעקב אבינו לתקן יעקב, עב-יק. ועיקר תיקון העביות שבנפש, הוא ע"ש הנ"ל, נעלבים ואינם עולבים, עלב, עב-ל. כי הנעלב ואינו עולב, מבטל עביותו ונעשה דק ועדין. ומאידך יש עבודה של עביות דק-דושה שהוא בחינת יעקב חבל נחלתו, כחבל עב שיש בו ג' חוטים. והוא בחינת מצות ג' הדסים בסוכות, הנקראים עבותות. עביות דקדושה. ובנין עביות זו נבנית אצל כל אדם בהיותו עובר במעי אמו, שתחילה הוא טיפה דקה, ונעשה עב, וע"ש כן נקרא עובר, עב-ור. ומלאך המלמדו כל התורה הוא מכח עביות שם ע"ב, מילוי. ע"ב כנ"ל. וזהו תורתו של יעקב, איש תם יושב אהלים, מעין עובר בתוך אהל.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: ערב, עשב, שבע, עזב, עצב, עבד, ארבע, אבעבעת, אלישבע, אצבע, שבע, בלע, בקע, בקעה, גביע, גבעון, גלבע, בצע, בקע, יעקב, טבע, טבעת, בלעדי, בעל, עלב, עבר, עבירה, בעבור, עבט, עברה, בועז, בער, רעב, בערה, תועבה, תועבה, גבעל, מערב, ערב, בליעל, בלעם, טבע, ירבעם, נובע, טבעת, עב, עברי, עיבל, עכבור, עמינדב, עקרב, עקב, צבע, בצע, יעיב, מטבע, נבע, נבעית, נבע, עבדיה, עבות, עובר, עובד, עכביש, ענב. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

להטריף בנמצא גף יתר בגוף דומיא דשמוטה, וטעות הוא, שאין טרפות שמוטת מצד עצמו, אלא מחמת חשש נקיבת הריאה, וא"כ מה בכך שיש לו יתר. ועוד. דעת פנימיות ו"ק, מחבר כל הו"ק. ופרוש אגף, כנף, לשון כנופיא כמ"ש הרמ"ק (ערכי הכינוים, ערך אגף). וזהו לשון מגפה, כי במגפה נעשה כנופיא למות. ושורשו עץ הדעת שהיא "המגפה" הגדולה, שבה מתו כל יושבי תבל, ולחד מ"ד גפן היה, נגף - גפן, אותיות שוות. ועיין (תוספתא תרומות פ"ג ה"ח) גפי ירק, י"מ אגודות של ירק.

חסד

ח"ג ידים, ואצל עוף כנפים. ועיין רש"י (יחזקאל יב, יד) וכל אגפיו, שריו. ומנחם פתר בו לשון כנפים. ועוד. אגפי אמת המים. מים - חסד. ועל שלולית אמרו (ב"ק סא ע"א) אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה. ואמרו (ב"ב צט ע"ב) אמה בין השלחין אני מוכר לך, נותן לו ב' אמות לתוכה, ואמה מכאן ואמה מכאן לאגפיה.

ועוד. אגפים - ידים. חסד וגבורה. (שבת קכט ע"א) מאימתי פתיחת הקבר, וכו', משעה שחברותיה נושאות אותה באגפיה, זרועתיה. ועוד. שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. וחיבוק נקרא גיפוף (כגון סנהדרין נו ע"ב) כי כמו שאצל בעה"ח במקום ידים יש כנפים, כן אצל אדם שיש ידים, חיבוק בידיו נקרא גיפוף. והבן שמבואר בעץ חיים שצורת יד הכף נמצאת למעלה, בצורת זוקף ידיו לעילא, והם בחינת אגף, גדפי, שעולים למעלה. ועיין שו"ע (יו"ד סה ג) גף העוף כיד הבהמה, והלכך צריך לחתוך עצם האגפים ולמלחם. ועיין מהרש"ל (פרק השוחט ס"ה) בעוף לא תמצא חוטין של יד, כי האגפים הם הידים.

גבורה

כתיב (יהושע כד, ה) ואשלח את משה ואת אהרן ואגף את מצרים. הכאה בגבורה, אגף. ועיין רש"י (יחזקאל יז, כא) בכל אגפיהם, בכל כנפיהם, כלומר בכל כחם. כי הכח והגבורה נגלה בכנפים שע"י עפים לגבוה, מכח גבורתם. כי כל עליה מתתא לעילא מכח הגבורה, כיסוד האש שעולה מתתא לעילא. ועיין ספר חמדת הימים (שב"ק פ"א) נגף, סוד אותיות החיך גיכ"ק גימ' כמנין שם זה, קל"ג (ועיין שער רוח הקודש נה ע"א). ועוד. (סוטה מב ע"א) אל תיראו מפני הגפתת תריסין. ועוד. נגיפה בגופרית כמ"ש (בראשית מט, כד) גפרית ואש. גפרית מלשון אגף. וכן גפת (שבת לו ע"ב) ועיין (שבת קמג ע"ב) שדם מגפתה טמא. ועיין (פסחים עה ע"א) בגפסיס רותח. וכן גפא, יש מתרגמין גזרן - מקל (עיין נדרים פט ע"ב). וכן שור, קו שמאל, נוגף, כמ"ש (ב"ק כד ע"ב). וכן אמרו (חולין

כללות ההפכים. ועיין (ב"ר לט) מי יתן לי אבר כיונה, למה כיונה, רבי עזריה בשם רבי יודן ברב סימון אומר, לפי שכל העופות בשעה שיגיעין הן נחין ע"ג סלע או ע"ג אילן ונתפשין, אבל היונה בשעה שהיא יגעה היא קופצת (בחינת קפץ, קמץ, כתר) אחר מאגפיה, ופורחת באחת, והיא נצולת ואינה נתפסת. ועוד בחינת כללות הפכים, מחד אגף לשון מחיצה, כנ"ל, הגפת דלתות, ומאיךך לשון כנפים שעולים ממדרגה למדרגה, מחג"ת, מקום גוף, לחב"ד. מוחין. וע"ש כן נקרא אגף כי מעלה את הגוף, למעלה, מחג"ת לחב"ד, היפך בהמה שמורידה חג"ת לנה"י, לכך ידיה בבחינת רגלים. וכן מחד אגף, לשון סיגוף, מצמצם את הגוף, ומאיךך לשון כנפים, שהם הרחבת הגוף, אגף - חילותיה של גוף, הרחבתו. ועיין (מגילה יג ע"ב) דאמר ר"ל, אין הקב"ה מכה את ישראל אלא א"כ בורא להם רפואה תחלה, וכו', נגוף ורפוא. ואצל ישראל תחלה רפוא. ובדקות כללות ההפכים רפוא ונגוף יחדיו.

חכמה

כבוד חכמים ינחלו. ואמרו (מו"ק כד ע"א) בן לי יום אם יוצא בדלוסקמא. ר' יהודה אומר לא בדלוסקמא הניטלת על הכתף, אלא בדלוסקמא הניטלת באגפים. ועיין מרדכי (מו"ק הלכות אונן, רמז תתקי"ב) הניטלת באגפים בפני בני"א דרך כבוד. ועיין (סנהדרין לח ע"א) בתחלה על גפי, לבסוף על כפא. ולהיפך מהצד הקלקול כתיב (בלק כה, ט) ויהי המתים במגפה, ארבעה ועשרים אלף. והוא השורש למיתת כ"ד אלף תלמידי ר"ע, שלא נהגו כבוד זה בזה, כנודע (עיין יבמות סב ע"ב).

בינה

אמרו בזוה"ק (פנחס רנה ע"א) כל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו (מלכות), וכל הנודר כאילו נודר בחיי המלך (בינה). מלך עליון בינה, שמקבלת חיות מן החכמה, חכמה תחיה את בעליה. ואמרו (מנחות מד ע"א) גפה של רומי, ופרש"י, נשבעה בחיי המלך שהוא שרה של רומי. ועוד. בינה, עוה"ב. ואמרו (סנהדרין קח ע"א) מרגלים אין להם חלק לעוה"ב, שנאמר וימותו האנשים מוצאי בבת הארץ רעה במגפה לפני ה', וימותו בעוה"ז, במגפה לעוה"ב.

דעת

כתיב יוסיף דעת יוסף מכאוב. וכל סוד תוספת בסוד דעת. ולכך פיתוי הנחש לחוה בעץ הדעת היה ע"י בל תוסיף שהוא הוסיף שהקב"ה אסר לאכול מכל עצי הגן. והיא הוסיפה איסור לגעת. ועיין פר"ח (יו"ד סק"ח) יש מי שכתב שיש

פח ע"א) דם הניתז ושעל גפים חייב לכסות.

תפארת

עיין רמ"ק (ערכי הכינויים ערך אגף) אגף, הוא ענין כנפים, כתרגומו, גפין. והוא כינוי אל קבוץ חיילות המתלויים אל השכינה או אל התפארת, כי לשון כנפים, הוא כנופיא וקבוץ, והוא משל החיילים המתקבצים אל השכינה וכו'. והבן שאגף לשון גוף, כמ"ש (קדושין כ ע"א) אם בגפו יבא בגפו יצא, בגופו נכנס בגופו יצא. והגוף אוגף אל עצמו, גופו, את כל חילותיו.

נצח

עיין יונת אלם (פט"ו) כי אין בינה משפעת בזעיר אלא ע"י נצח והוד דידה, והם המוספים הארה לזעיר להשפיע בנוק', ע"י נצח והוד שלו, והיא מחלקת שלל לאגפיה ע"י נצח והוד דידה. והבן שז"א נקרא אגפיה של בינה.

הוד

הוד, ביטול והודאה לזולתו. והנגף לפני זולתו, בטל לפניו. ועיין (יומא נג ע"א) רבא כד הוה מיפטר מיניה דרב יוסף, הוה אזיל לאחוריה, עד דמנגפן כרעיה.

יסוד

מקום ההולדה. ועיין זוה"ק (משפטים קה ע"ב) אם בגפו יבא בגפו יצא, אי יחידאי יעול בההוא עלמא בלא תולדין וכו', והיינו אם בגפו יבא בגפו יצא, האי דלא בעא לאתנסבא למהוי ליה תולדין. וזהו אגף. א-גפ, א-לבדו. ולהיפך אמרו (ילק"ש ויקרא פ"ט רמז תרטו) תרנגולת כדהוה לה אפרוחים דקיקין, היא מכנשא להון ויהבה להון תחות אגפיה וכו'. ועוד. יסוד, כל, דאחיד בשמיא וארעא. ועיין (גיטין פח ע"ב) אותביה לחד גפיה ברקיעא, ולחד גפיה בארעא.

מלכות

דוד, מלכות. על יום מיתתו אמרו (רות רבה, פ"ג פ"ב) ומת בעצרת שחל להיות בשבת, וכו', לנשרים קרא ופרשו עליו אגפיהון, כדי שלא תרד עליו השמש. ועי"כ לא יהבך דוד לאבן נגף (ישעי' ח, יד), אגף הציל שלא יהא נגף. אבן בחינת מלכות - דוד. ועוד. עיין רמ"ק (ערכי הכינויים ערך אגף) כנפים הוא ג"כ ענין כנופיא וקבוץ, והוא משל אל החיילים המתקבצים אל השכינה, ר"ל התפשטות בחינתו לחסות תחת כנפי השכינה, וכענין אשר באת לחסות תחת כנפיו (רות ב, יב) הנדרש בזהר בענין הגרים. דוד, שורש גרים מצד אמו, ויתרו שורש גרים גמור. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר עשרה קשיטה, סע"ד) יתרו, יש לי ללמוד מתמורת אותיות שמו ששרשו מבחינה אמצעית (נגה) בין קליפה לפרי, שכן יתרו בא"ת ב"ש, מאגף, אפשר

שהוא מקום הגפת דלתות בין המודרין של קדש לההוא נוק' דתהומא רבה, וכו', והנה יתרו, מאגף יחד הוא ותמורתו בגימ' והאדמה לא תשם, והמשכיל יבין. וכונתו שמתקן את התהו, תוהה על שממון שבה.

נפש: בנפש שהוא שיתופא דגופא, נפש אלוקית המשתתפת עם נפש בהמית, המשותף עם הגוף, שם עיקר מקום הנגף.

רוח: כתיב (יחזקאל יב, יד) וכל אגפו אזרה לכל רוח. ובעומק כנפים - אגף, ע"י עף ברוח. והכנפים יוצרות רוח. בבחינת מ"ש (פ"ב בב"ק) ברוח שבכנפיהם. ועיין (חולין נז ע"א) שמוטת גף בעוף טריפה, חיישינן שמא ניקבה הריאה. שמן הריאה מקור הרוח לכנפים, כנ"ל. וכל שם עוף נקרא ע"ש אגפיו. עיין (סוכה מב ע"א) בין אגפים, וברש"י שם.

נשמה: עיין תורת העולה לרמ"א (ח"ג, פס"ח) וכתב הרמב"ם (לגבי טהרת מצורע) ומקיף ראש האגפים וראש הזנב של צפור החיה, וטובל אותן עם אגודת ארז ואזוב וכו', והוא מהטעם כי אילו המקומות בעוף הם כלי העפיפות העוף, וע"י יעוף השמימה כמבואר באגפים, וכו', ולכן טובל מן הצפור החי הרומז על צורתו ושכלו של אדם כנתבאר שהם כלי הפריחה, כי ענין ההשכלה (ששם שורה הנשמה, ומכחו משכיל, כנודע) היא כעוף אשר יעוף השמים.

חיה: אמרו (קידושין כד ע"ב) יבשה גפה וכו', ת"ל מן העוף ולא כל העוף. ויובש ענינו שנחסר נפש חיה שבה באותו אבר. ועיין (נדה יט ע"ב) שנגפה וחייתה. ועיין (תענית כב ע"ב) ר' יוסי אומר אין היחיד רשאי לסגף את עצמו בתענית, שמא יצטרך לבריות ואין הבריות מרחמות עליו. אמר רב יהודה אמר רב, מ"ט דר"י, דכתיב ויהי האדם לנפש חיה, נשמה שמתתי בך החייה. ואמרו (חולין לב ע"ב) ועוף אפילו לא רפרף אלא גפו, וכו', הרי זה פרכוס.

יחידה: כתיב (שמות כא, ג) אם בגפו יבוא בגפו יצא. ואמרו (קדושין כ ע"א, שמ"ר פ"ל סט"ו) אם נכנס יחידי יצא יחידי (והרי דבר והיפוכו, מחד גפו נקראת אשתו, כנפים. ומאיך גפו לבדו. וכנודע, בלשה"ק, דבר והיפוכו שורשם אחד). ועיין רש"י שם שפירש, שלא היה נשוי אשה כתרגומו אם בלחודהי. ולשון בגפו, בכנפו, שלא בא אלא כמות שהוא יחידי בתוך לבושו בכנף בגדו. ועוד, שלשון גפו, גופו, לבדו. כמ"ש ר' יוסף בכור שור, בגופו לבדו בלא אשה כמו גופת שאול. ועיין רש"י הירש שם, בגפו, גף משורש גפף, הגוף. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

שאלה הדרכה פרטית בלימוד ספרי בלבבי ודע את

שלום הרב. בזמן חורף למדתי את הספרים דע את עצמך ודע את מנוחתך כל יום רבע שעה והיה לי ממש עונג בקריאה, וכל היום חיכיתי לרבע שעה הזאת שקראתי את הספרים, וגם החכמתי מזה והתעליתי מאוד. אבל בסדרת הספרים של בלבבי היה לי קשה לקרוא אותם ואני פחות נמשך אליהם אע"פ שהנושא של הספר כמובן חשוב מאוד אבל כבד עלי הקריאה בהם. השאלה איך להתקדם עוד בפנימיות ובהכרת עצמי, ואיזה עוד ספר אפשר לקרוא בסגנון הזה של דע את. תודה רבה.

תשובה

- א. ראשית ממוּלֵךְ מאד והכרחי מלבד הקריאה לקיים למעשה ולו מעט ממה שנכתב, כי לולי זאת ההתעלות המורגשת היא רוממות שאינה בר קיימא. ולכך אם זה אפשרי עדיף לחזור מתחלה באופן של "לימוד למעשה".
- ב. מלבד זאת מומלץ לדבר עמו ית"ש בפשיטות ובטבעיות כל יום ולו זמן מועט ממש לפי כחו. וזה תחליף זמני לסדרת "בלבבי", לעת עתה.
- ג. כהמשך אפשר לעסוק בספרי דע את נפשך ודע את הרגשותיך.

שאלה כיצד לתקן את השפל

לכבוד הרב, לפני שאשאל את שאלתי אני רוצה להביע הכרת הטוב לרב. בעזרת תלמידי הרב ותורתו זכיתי ב"ה להתחיל לבנות עולם פנימי כבר שנה. אני ממש מרגיש שהתגיירתי ואף פעם לא היה לי כזה שנה של התקדמות ברוחניות, הבעיה שלי היא ככה: אני בן אדם שבטבע יש לי אישיות מאוד חברתית ואני אוהב לשוחח עם אנשים ונהנה מלהיות איתם, אבל מילדותי, כשאני פוגש אנשים יותר עשירים, יותר יפים, יותר מצחיקים, אני מתחיל להרגיש מפוחד ונסגר לגמרי. אני לא יכול לדבר והלב שלי דופק חזק. אני חושב שאנשים כאלה מעוררים בתוכי מידת השפלות ואני מרגיש שאני לא ראוי לדבר איתם ולהיות חבר שלהם. אני יודע שזה לא נכון לחשוב ככה ולמדתי את כל המוסר בנוגע להשתוות וניסיתי לקבוע את זה בליבי ממש אלפי פעמים אבל ללא הצלחה. זה גורם לי הרבה עגמת נפש וההורים שלי השקיעו אלפי דולרים במטפלים ותרופות בשבילי. באותו זמן, כשאני מרגיש "עממי" ולא עצבני בסביבות אנשים אחרים אני במרכז החברה, הכי מצחיק והכי מהר בחבורה. כשאני במצב כזה מתגלה אצלי הרבה גאווה ומאוד קשה לי להתחבר עם ה' ועם הלמודים כי הגאווה חוסמת את הקשר. הבעיה היא כזו נוראה עד שהמטפלים חששו שיש לי הפרעה דו קוטבית (מניה-דפרסיה) כי בין רגע אני הופך להיות מבן אדם הכי חברותני לבן אדם הכי מסוגר, שקט ובדכאון. ב"ה האבחנה לא היתה

ככונה אבל אני עדיין מתאמץ הרבה להשאר "צף על המים" רגשי ושכלי, אז רציתי לשאול את הרב, האם אני אמור לעבוד לתקן את מידת השפלות בתוכי או שאני אתעסק עם יראה ומה אני יכול לעשות בנוגע לגאווה שיש לי כשאני מרגיש טוב? בנוסף, איך אני יכול לעשות את זה באופן פרקטי? שוב, תודה רבה לרב.

תשובה

יש ליחד לעצמו זמן לשבת מעט לבד (מתוך איזון עם החברה ושמחת חיים עמהם) ולבנות לעצמו עולם "עצמי" עולם "פנימי", עולם שיש לי לבד כניסה אליו. עולם של חיבור לעצמי, לטוב שבי, לאני שלי.

ואזי בכל פעם שנפגש עם בני"א שגורמים לו שפלות, יכנס נפשית לתוך היותו שלו ומשם יקבל תוקף וחוזק. לעת עתה אין להתעסק עם הגאווה עד לאחר שיבנה בתוך עצמו עולם פנימי של עצמו.

יסוד כל התיקון הוא בנין עצמי פנימי, עם חיבור חזק לעצמו, חיבור נקי ועדין לעצמו, חיבור לאני האמיתי. ע"מ לעשות זאת יש לזהות את הנקודה החזקה בנפשו ולהתחבר אליה שכלית רגשית ונפשית, ולדבוק בה בפועל. וכן להתרגל לשבת עם עצמו לבד לפעמים בשקט, ולאט לאט להתאהב בשקט זה. מומלץ לשמוע את שיעורי מבוא להכרת הנפש - הקדמה לארבעת היסודות, ולעשות כפי הנאמר שם.

עליך להתבונן ולהבין שיש לאדם "עולם פנימי", עולם שלם בתוך עצמו, ויש לאדם לעומת זאת עולם חיצוני, עולם שפונה לזולתו.

וכל זמן שהאדם אינו חזק ודבוק בעולם הפנימי של עצמו, אזי בשעה שיוצא לחוץ, יוצא מעצמו, ומתאים את עצמו למה שנמצא בחוץ, ומתפעל ממה שנמצא בחוץ. ולכן באופן שלך כאשר פוגש אנשים שמרגיש שהם מוצלחים נעשה שפל בתוך עצמו, והפנים שלו מושפע מבחוץ. אולם אילו היה חזק בתוך עצמו לא היה מתפעל כ"כ, אלא מעט, התפעלות קטנה בכמות ואיכות, התפעלות חיצונית שאינה פועלת על פנימיותו.

וכן כאשר נפגש עם בני"א אחרים, לא יהיה בהכרח במרכז החברה, כי יתכן מאד שצורה זו נובעת מכך שכך הם מצפים ממנו שיתנהג, וכן כך הוא מצפה מעצמו "להתראות בחוץ", שזו התראות חברתית, ריקון עצמי, יציאה מעצמי, והתראות כאילו זה אני האמיתי. אולם לא זה האני האמיתי. נמצא שבין התגובה של שפלות ובין התגובה של חברותיות יתר נובעת מהעדר חיבור עצמי חזק ופנימי, ולכן הפתרון המוצע לעיל גילוי וכניסה יסודית ועקבית לעולמו הפנימי של עצמו וככל שיחיה שם בצורה הנכונה כן יפתרו רוב בעיותיו בס"ד. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון